

8 praktische tips voor Vlamingen en Nederlanders om succesvol intercultureel samen te werken

Nederland en Vlaanderen zijn niet alleen buren, zij vormen ook één taalgebied. Die geografische nabijheid en gedeelde taal maken dat er veel samengewerkt wordt over de grens, ook in de culturele sector. Voor Nederlandse makers in het zuiden van Nederland is Antwerpen soms dichterbij dan Amsterdam waardoor zij dan ook vaak makkelijker die kant op rijden dan naar de Nederlandse hoofdstad. Dat daarbij een grens wordt overgestoken, voelt vaak alleen als een formaliteit.

Toch betekent die grens meer dan formele scheiding: Nederland en Vlaanderen zijn andere landen en hebben naast andere systemen ook een andere cultuur. Hoewel die culturele verschillen subtiel zijn, kunnen ze wel zorgen voor onbegrip en miscommunicatie wanneer daar geen rekening mee wordt gehouden.

Daarom zette Mick Matthys, auteur van het boek *Waarom Belgen gelijk hebben en Nederlanders gelijk krijgen. Belevissen van buren over de grens* (2018), voor OverBruggen deze acht praktische tips voor succesvolle communicatie tussen Nederlanders en Vlamingen op een rijtje.

Een intercultureel sensitieve houding

1. Culturele verschillen

Wanneer je over de grens samenwerkt, begint alles met een intercultureel sensitieve houding: wees je bewust van verschillen in taal, omgangs- en communicatiepatronen. Een open houding en een besef van gelijkwaardigheid zijn daarbij noodzakelijk voor wederzijds begrip.

2. Het perspectief van de ander

Evalueer daarnaast geregeld je eigen stijl van communiceren en omgaan met elkaar, en bedenk hoe die op de ander kan overkomen. Stel je open voor kritiek en wees bereid je omgangs- en communicatiestijl aan te passen aan de situatie.

Communiceren tussen Vlamingen en Nederlanders

1. Taal

Vlamingen en Nederlands spreken dezelfde taal. Dat heeft uiteraard voordelen, maar toch zijn er verschillen in betekenis die tot verwarring en misverstanden kunnen leiden. Controleer daarom regelmatig of je goed begrepen wordt en vraag uitleg bij onduidelijkheid.

Wees je er ook van bewust dat het Zuid- en Noord-Nederlands gelijkwaardige varianten van het Nederlands zijn. Funest voor de samenwerking is de neiging van sommige Nederlanders om het Zuid-Nederlands te beoordelen als een gezellig taaltje en hun eigen taalgebruik als norm te stellen.

2. Directe vs. diplomatieke communicatie

Nederlanders zijn, vergeleken met andere landen, relatief direct in hun communicatie. Een voordeel van deze stijl is dat je snel weet waar je aan toe bent, het nadeel is dat dat ook zou kunnen ervaren worden als tactloosheid. Zeker in het buitenland moet je hier als Nederlander rekening mee houden.

Vlamingen zijn vaak veel genuanceerder en diplomatischer. Vlamingen kunnen echter beter voorzichtig zijn met het klakkeloos overnemen van de directe communicatiestijl wanneer zij met Nederlanders omgaan. Denk niet: die Nederlanders kunnen daar wel tegen. Niets is minder waar, want ook directheid kent impliciete regels over wat wel en wat niet direct kan gezegd worden. Als je daar geen rekening mee houdt, kan je beledigend overkomen en het internationaal samenwerken bemoeilijken.

1. De dwang van de eigen mening

In het verlengde van hierboven: Nederlanders zijn doorgaans gewend hun mening stellig naar voren brengen. Vaak is het een zet om de discussie op gang te brengen, want Nederlanders zien overleg graag als een dialoog om tot een gemeenschappelijk standpunt te komen.

Vlamingen komen over het algemeen niet meteen met hun mening over de brug. Vaak heten Vlamingen bescheiden te zijn. Soms is dat echter geen bescheidenheid, maar eerder strategie: ze luisteren eerst, vormen hun mening en brengen die dan naar voren.

Let er dus op dat een gesprek niet onttaardt in een eindeloze discussie, een valkuil voor de Nederlanders. Of in een strijd tussen standpunten met als uitgangspunt: welk standpunt haalt het? Een valkuil voor Vlamingen.

Processen in samenwerking

1. Besluitvorming

Besluitvorming, zeker in een internationale context, is gebaat bij een eenduidige procedure waarbij transparantie een voorwaarde is. Voor Nederlanders staat een besluit dat in onderling overleg genomen wordt doorgaans vast. Vlamingen kunnen hier rekening mee houden door niet op een reeds genomen besluit terug te komen.

In Vlaanderen is een ja soms een verkapte vorm van een neen. Vlamingen zijn over het algemeen getraind in het herkennen van deze beleefde afwijzing. Voor Nederlanders is dit echter niet altijd even duidelijk. In een internationaal overleg is ieder gediend bij een helder en onbetwistbaar ja of nee. Vlamingen, wees dus niet bang dat Nederlanders door een neen beledigd zijn. Nederlanders, eis duidelijkheid en vraag door.

1. Planning en improvisatie

Nederlanders zijn doorgaans geneigd eerst plannen te maken en dan pas te handelen. Nederlanders doen er daarom goed aan er rekening mee te houden dat Vlamingen eerder doeners zijn en liever eerst iets uitproberen om daarna al improviserend plannen te bedenken. Jullie kunnen elkaar op dat punt aanvullen en corrigeren, want als de plannen van de Nederlanders spaak lopen helpt het improvisatievermogen van de Vlamingen. Waar het improvisatievermogen tekort schiet kan het Nederlandse plannend vermogen een opening bieden.

1. Leiding geven

In Vlaanderen en Nederland bestaan grote verschillen in de stijl van leiding geven. Doorgaans overleggen Nederlandse leidinggevenden eerst met hun medewerkers en nemen dan een besluit. Belgische leidinggevenden beslissen doorgaans zonder voorafgaand overleg. In Nederland is de omgang tussen leidinggevenden en medewerkers daardoor informeler, in België is die eerder afstandelijk en formalistisch.

Als advies voor Nederlanders in een samenwerkingsverband geldt voorzichtigheid omdat sommige Vlaamse leidinggevenden dat kunnen zien als ongepaste bemoeienis. Voor Vlamingen is het juist een kans om het mogelijke wantrouwen in leidinggevenden te overwinnen door in te gaan op de uitnodiging van Nederlandse leidinggevenden tot inspraak.

Tot slot

Natuurlijk gelden de hierboven beschreven verschillen niet altijd en voor iedere Nederlander of Vlaming. Er zijn Vlamingen die direct zijn en Nederlanders kunnen ook diplomatiek zijn. Tussen Vlamingen en Nederlanders zijn er uiteraard ook veel overeenkomsten. Zeker als je uit eenzelfde subcultuur komt, heb je misschien meer met elkaar gemeen dan met een landgenoot uit een andere subcultuur.

Echter is het altijd goed om je bewust te zijn van je eigen houding en stijl, waarbij Nederlanders beseffen dat hun informele omgangs- en communicatiepatronen niet vanzelfsprekend zijn en Vlamingen dat hun strategische en indirecte vorm van communiceren voor verwarring en onduidelijkheid kan zorgen.

Daarbij is een open houding, rekening houden met verschillen, de eigen stijl en mogelijke miscommunicatie, en een actieve participatie in het tot stand brengen van wederzijds begrip, de essentiële basis voor succesvolle interculturele communicatie.

